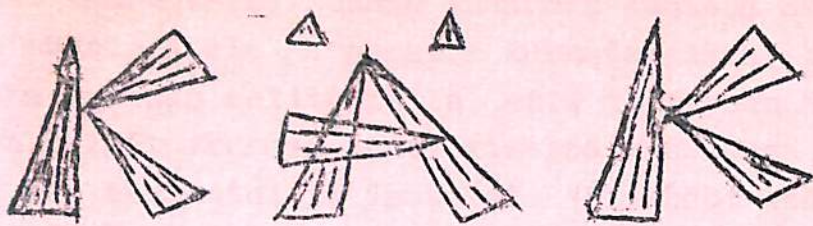

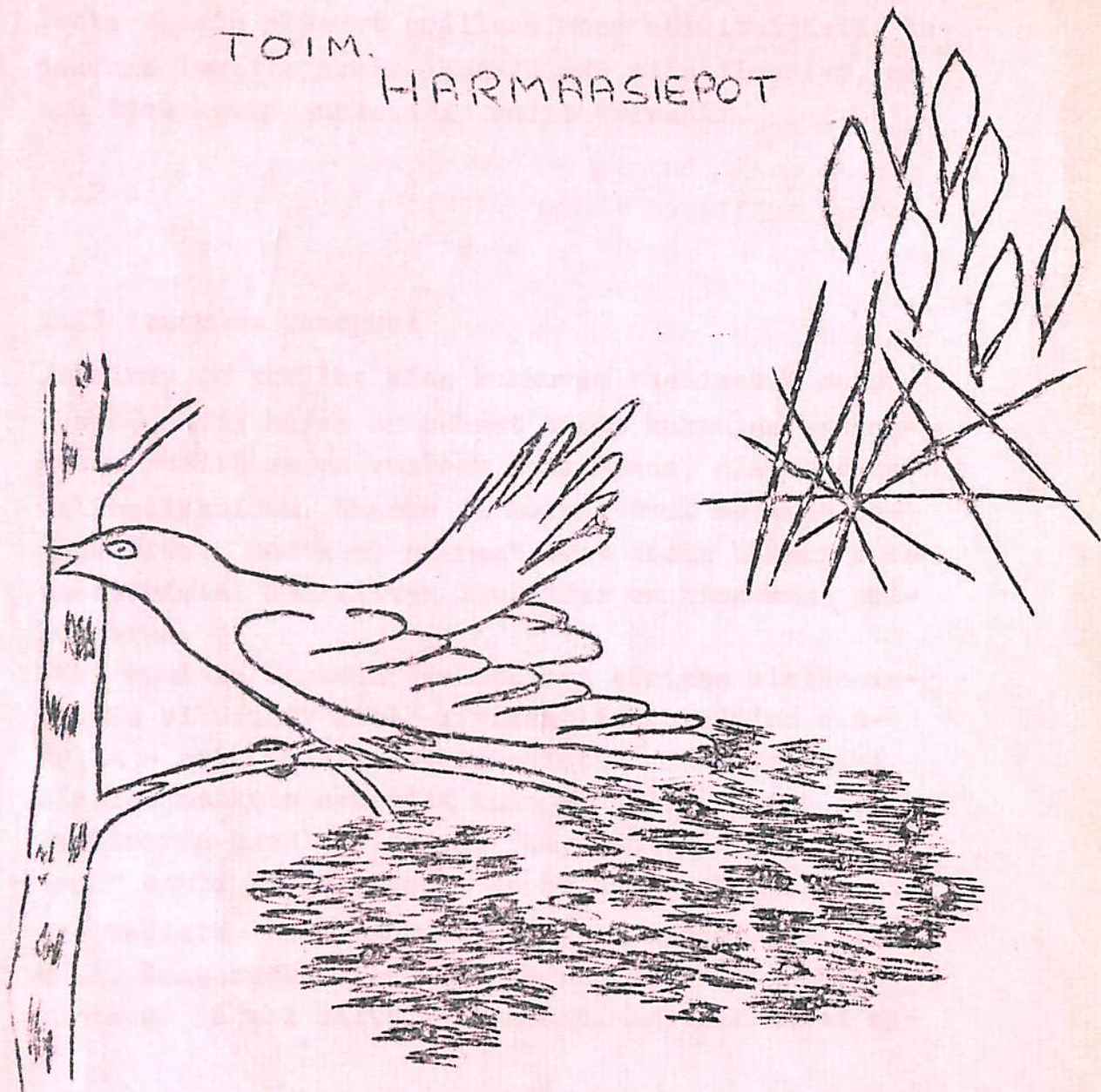
JUHANUS-

3/1973

TOIM.

HARMAASIEPOT

KÄK ilmestyi minulle huhtikuun lopulla unessa ja oli syvästi pahoillaan siitä, ettei hänen koskaan anneta kukkua juhannuksena. Onhan juhannus sentään Suomen suven suurin juhla ja parasta kukunta-aikaa! Yritin pulista vastaan selittämällä, että täytyyhän KÄK-lehden toimituskunnan saada viettää kesälomaa. Lopulta KÄK hermostui ja laukaisi: "Pitäkööt kesälomansa! Ja katsokin, että KÄK ilmestyy juhannukseksi!" Jotta olisin päässyt erilleen unen häiritsijästä, lupauduin lomittajaksi. JUHANNUSKÄK siis ilmestyy, ei asultaan kovin juhlavana valitettavasti.

JiiPee

KÄKI (cuculus canorus)

Jokainen on kuullut käen kukkuvan kesäisessä metsikössä, mutta harva on nähnyt tuota kukkujaa kaukaakaan. Päältä se on vaalean siniharmaa, alapuolelta valkopilkkuinen. Naaras ja koiras ovat melkein samenväriset, muutamat naaraat ovat tosin hieman ruosteenvärisiä. Naaraitten lauluääni on kimakkaa, pulputtavaa.

Käki muuttaa Suomeen toukokuussa Afrikan eteläosista. Se ei viihdy Etelä-Afrikan liittovaltion alueella - ehkä poliittisista syistä?! Suomessa käki oleilee melkein seudulla kuin seudulla, joten se on vaatimaton kesälomalainen. "Käymään vain eikä olemaan" sopii hyvin käkeen. Jo heinäkuussa osa lomaviettäjistä alkaa tehdä lähtöä talvimajalle Afrikkaan. Kansanuskomuksen mukaan vihne tarttui käen kurkkuun ja vei siltä lauluäänän. Kun kerran ei ky-

kene kukkumaan, niin käen mielestä on viisainta lähteä.

Käki munii kokoonsa nähden pienet munansa pikkulintujen pesiin. Suomessa joutuvat leppälintu, västäräkki ja harmaasieppo useimmiten käenpoikasen kasvatusemoiksi. Munia on löydetty kuitenkin lähes 40 lajin pesästä. Pesäloisiin on kai luettava myös KÄK, joka on majoittunut SKO:n suojiin.

Käenpoikanen yrittää työntää - onnistuen siinä useimmiten - isäntälajin poikaset pesän reunan yli. Ulostyöntämislitkkeet johtuvat käenpoikasen herkkätuntoisesta selkänahasta. Herkkyys kestää vain muutaman päivän, ja ellei käenpoikanen sinä aikana ole tyrkännyt muita ulos, voivat isäntälinnun poikaset ja käenpoika kasvaa yhdessä. Suurempana käenpoika pitää kuitenkin huolen, että nälkä varmasti tulee tyydytetyksi - muiden kustannuksella.

Suoraan sanoen hävytön otus koko käki. Pitäisi sitä sentään omat jälkeläisensä elättää. Eräät osaavat tehdä elämänsä helpoksi! Mutta kun taas kuulemme käen kukkuvan, unohdamme helposti sen rumat tavat. Mitä olisi Suomen kesä ilman käkeä?

JiiPee

KEZÄILDA

Olj kaunis keziilda,
kain reunua lehtoizen,
siel kohtain neittshyön nuoren,
ked'ainos muistelen.

Häi kaneloista soitti
da lauluo lauloi häi.
Se tunnon minul voitti
da syväinpohjah käi.

Professori Paavo Voipio 60-vuotias

Savo-Karjalaisen Osakunnan kunniajäsen ja entinen inspehtori, Turun Yliopiston eläintieteen laitoksen esimies professori Paavo Voipion 60-vuotisjuhlaa vietettiin 19.6.-73. Prof. Voipio on syntyjään viipurilainen. Opiskeltuaan Helsingissä ja toimittuaan eri tehtävissä mm. Helsingin yliopistossa, jossa v:sta -55 alkaen eläintieteen professorina, hän siirtyi vuonna -58 Turun Yliopistoon. Professori Voipio toimi Savo-Karjalaisen Osakunnan inspehtorina 1960 - 65. Osakunnan kunniamerkin hän sai vuonna -69.

Professori Voipio on opiskellut useaan otteeseen ulkomailla mm. Norjassa, Sveitsissä ja USA:ssa. Tultuaan tässä hiljakkoin USA:sta, jossa hän oli opiskellut vuodenpäivät, hän oli ilmeisesti omaksunut sikäläiset tavat melkoisen hyvin. Uudella biologian opiskelijalla oli asiaa professorille. Tämän vuoksi hänen oli mentävä professorin puheille. Opiskelijaa pelotti kovasti professorin huoneeseen meno, koska hän ei tiennyt kuinka moisen herran läsnäollessa tulisi käyttäytyä. Hän kokosi rohkeutensa ja koputti ovelle. Kuultuaan kehcutuksen "sisään" hän astui tilavaan huoneeseen. Opiskelijan tuskin ehdittyä oven sisäpuolelle nousi työpöydän ääressä sanomalehden takana käsi pystyyn ja kuului railakas HELLO(U)

HELOU

M U U R I N P O H J A L E T T U - YLÄSAVOLAINEN JUHAN-
NUSHERKKU

Savolaesilla on tok muitakii kansallisruokija kuin kala-
kukko. On talakkunoo ja mykyrokkoo. Mutta yläsavolaesta
erikošherkkua, muurinpohjalettuja, eevät ies kuopijo-
laeset ossoo paestoo, vaekka kaeken luuloovattii ossoo-
vorsa.

Muurinpohjalettuja tehään suppeella alueella Iisalames-
sa ja sen ympäristössä. Muurinpohjaletut ovat varsinae-
sesti juhannusruoka, mutta niitä paestetaan myös muillon
kesällä, koska ne ovat hiivatin hyviä. Alunperin muurin-
pohjalettuja on paestettu suurissa pyykkimuureissa eli
samma po vinska pyykkipadoissa. Nykyjään voep Iisalamen
kaapoesta ostoo varta vasten valamistettuja valuraatasia
muurinpohjalettupannuja. Ellee talosta löövy pyykkimuuria
eekä oo suatavilla eellä maenittua pannua, niin vielä ee
kannata hättäellä. Tarkotukseen kelepoo hätäratkasuna
iso valuraatanen paestinpannu tae uunpelti.

- Aenekset: - kolome litroo maetoo
- noen 100 rammoo vehnäjaahoja
- " 50 " otrajaahoja
- yks tae kaks kananmunnoo
- suoloo

Huom. Lettuihin ee panna sokeria!

Oekeen taetavat paestajat käättävät vuan
otrajaahoja, mutta äkkipoejan on helepompi
paestella, jos 2/3 on vehnäjaahoja.

Maeto kuavvetaan kuluhoon ja jaahot lisätään vatkaton.
Muna sekotettaan taekinaan ja lisätään suoloo sen ver-
ran, että taekina maestuu selevästi suolaselta. Muurin-
pohjalettutaekina eli juur on huomattavasti ohuempoo
kuin tavallinen lettutaekina.

Paesto: Rasvataan muur tae muu suatavilla oleva vemmel voella. On erittäin tärkeätä, että tulj pyssyy tasasena koko aejan. Kaahallinen juurta kuavvetaan ohuelti muuriin. Jos kätetään tavallista paestinpannaa, sen pohjoo ee sua kokonaan pettee taekinalla. Lettujen niät pittää olla si-limiähivelevän kaaniin ripsireonasija. Kun lettu on tiris-syt voessa jonnii aekoo, kiännetään se. Helepommin sanottu ku tehty. Ison letun näppärä kiäntäminen kyssyy tuatusti harjotusta. Kun lettu on paestunut molemmilta puolilta kullanuskeeks, onnii ravihtova, rasvasta rätisövä pitsi-reonaenen muurinpohjalettu valamis suuhun pantavaks.

Muurinpohjaletut ovat erittäin täättäviä ja ravihtovija niissä olevan otrajaahon vuoks. Lettuihin tulloo hieno li-sämaku savusta, joka paestamisen aekana pyörii lettujen piällä ja paestajan silimissä. Maku on parraemmillaan juur paestetuissa, tuljkuumissa letuissa. Maejon, kokkelpiimän, tae marjakeeton kanssa syötynä muurinpohjaletut vastoovat tääsin kevyttä aterijata. Kyytipoejaks soppii myös olut vallan maeniosti. Voepaperiin kiäritynä letut säelyyvät viileessä paekassa parj päevee tuoreen makusena.

Viime elokuun kuuventena päevänä Ylä-Savon Nuorisoseurojen Liiton perinteellisessä muakuntajuhllassa Iisalamen Mansik-kaniemellä muurinpohjalettu olj ensmäestä kertoo kunnia-paekalla. Sillon niät kilipaeltiin muurinpohjalettumesta-rin tittelistä.

Muurinpohjalettu valtoo jo piäkaapunkia! Errään sikäläesen ravintolan puistikoon on kuulemma rakennettu lettuasema kesän aejaks. PiämeSTARina toemii viime kesän muurinpohja-lettumestarj Iisalamesta - kuinkas muuten.

Jösse Pietikäenen

PIIMÄN SYNTY (jatkoa edellisestä numerosta)

Itse tieän piimän synnyn,
arvoan mie alun sinuun.

Maito on emona ensin.

Viili vanhin veljeksistä.

Kirnupiimä keskimäinen.

Kefiiri on nuorin noista.

Liepä suurempi sukusi

heleämpi piimän heimo.

Tuop kun tulit Karjalahan,

sen jo rahkaksi rakennut.

Bulgaritkin pulskistuvat,

jähkä juovat jukurttinsa.

Itse Ukko ylijumala

tuot on herra ilmaloiden.

Ilmasta veet erotti.

Veestä maati mantereita.

Piimä raukka syntymättä,

syntymättä, kasvamatta.

Oli kolme lehmätärtä

lypsyaineen lykkijöiksi

maion valkean emoiksi.

Astui lehmät laitumella

utarilla uhkuvilla

nänneillä pakottavilla.

Ilpotar hyvä emäntä

herra kaiken karjaonnen

sai siitä savupanolle.

Karjatarhahan tulevi.

Aimo Kejonen

Lyhmistihe lypsämähän,
heittihe heruttamahan.

Veti kerran, veti toisen,
veti kohta kolmannenkin.

Juoksi maito jokiloina
kohta koskina kohisi.

Puhekivat maitoputket.

Maitohornit huohteli.

Niinpä lypsi kaiken karjan
liritteli lehmiänsä.

Maitoa sai mahtavasti

kaikki potskat pullollensa.

Maitoa seitsemän venettä

kantokorvoa kaheksan.

Ilpotar hyvä emäntä

katsoi tuota kummissansa:

Mihin maito pantanehen

lehmän anti annetahan?

Liian on ihmisten imeä

uostenkin ullitulla.

Istui tietäjä tuvassa

Umpisilmä uunin päällä.

Virkkoi tuohon vikkellästi:

Elä huoli emäntäinen!

Tiiän tuohon yhen konstin

totta toisenkin osaan.

(jatkuu seuraavassa nume-
rossa)

KÄK - VAARI

On ongelmia, joista keskusteleminen on helpointa aivan vieraan kanssa. Käk-vaari, lukijoittemme takavuotinen ystävä on se tuntematon tuttu, jolle kuka tahansa lukijamme voi kirjoittaa ja kertoa vaikeuksistaan. Nimimerkin kirjeen alla riittää. Vastaukset käsitellään vain lehdien palstoilla. Käk-vaari ei vastaa kirjeellisesti. Ottakaa vaari neuvosta, muori parhaasta!

Kysymys: Olen seurustellut kolme kuukautta erään tyttöystäväni kanssa. Olemme myös suudelleet, mutta sukkahousut on olleet kaiken aikaa jalassa. Olemme käyneet myös samassa WC:ssä ja juoneet samasta pullosta kaljaa ja pidämme kovasti kukista ja varsinkin mehiläisistä. Onko tästä mahdollisuutta tulla raskaaksi.

Lohdutusta ja valaisevaa tietoa tuskaiseen epätietouteen toivoo "Kovasti epätietoinen".

Vastaus: Pitäkää seuraavan kerran sukkahousut kädessä ollessanne samassa WC:ssä, hylätkää kukat ja mehiläiset sekä kalja, niin eiköhän se siitä onnistu.

Kysymys: Minua on kauan ihmetyttänyt eräässä laulussa oleva kanssakäyminen: yhtyy armaas ja sun ties. Mitenkään se on käytännössä mahdollista??

"Tietön"

Vastaus: Nuori tie(tämä)tön ystäväni. Nythän on niin, että teiden yhtyminen on etten sanoisi symbolistinen ilmaisu. Laulu, josta nuo sanat ovat on nimeltään Kultaiset korvarenkaat. Ja kyllä siinä teiden on usein pakkokin yhtyä, jos pelkkiä renkaita käyttää.

Kysymys: Miksi jotkut naiset silloin tällöin muuttuvat riippumattommiksi?

"Asiaa sivusta seurannut"

Vastaus: Nykyaikana kirurgit saavat ihmeitä aikaan. Toisaalta myös sitoutumattomuus on lisääntynyt.

Kysymys: Tietääkö Käk-vaari, minkä vuoksi naiset useimmiten ongella saavat vain punasilmäisiä kaloja, kysyy onkimisesta kiinnostunut.

Vastaus: Kyseessä on varmaankin joku kansan suussa kulkeva uskomus vailla empiiristä pohjaa. Rationaalisesti ajatellen kalat, jotka naisten onkeen tarttuvat, ovat aika sinisilmäisiä.

YKSI KUKKAINEN

Yhen kazvatti kaunehen kukkaizen
da sen kukkazil verdoi mis ois?
Yksi kulgijapoiga on nähnyh sen,
eigä sua sidä mieles pois.

Da häin oizi sen kukkazen ottanuh
da rinnoilleh riistäldänyh.
Wain keyhännä kuin olis ruahtinnuh?
Da sen sinne on jättänyh.

... ..
... ..
... ..

... ..
... ..

... ..
... ..

... ..
... ..
... ..

... ..

... ..
... ..
... ..
... ..
... ..
... ..
... ..
... ..